

Dmitry Kuravkin
Monemon AS
Mustamäe tee 16
10617 Tallinn

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@rahandusministeerium.ee

Meie: nr 2024-12, 21.08.2024

Selgitustaotlus

Lugupeetud Rahandusministeeriumi esindaja,

Pöördume Teie poole selgituse saamiseks makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse (MERAS) § 79 kohaldamise osas, mis puudutab makseasutustele esitatavaid vara hoidmise nõudeid. Eelkõige palume Teie seisukohta seoses krediidasutuse mõiste sisustamisega antud regulatsiooni kontekstis ning võimalusega liigitada selle mõiste alla ka Euroopa Liidu liikmesriikide keskpankade teenuseid.

MERAS § 79 sätestab, et makseasutus, kes osutab ühte või mitut § 3 lõike 1 punktides 1–6 nimetatud makseteenust, on kohustatud hoidma lahus makseteenuste osutamisega seotud kliendi vara oma varadest ning hoidma kliendi raha eraldi kontol krediidasutuses või investeerima selle likviidsetesse ja madala riskitasemega instrumentidesse, kui makseasutus ei ole rahalisi vahendeid makse saajale või teisele makseteenuse pakkujale üle kandnud raha saamise päevale järgneva tööpäeva lõpuks.

Eeltoodud vara hoidmise nõuded tulenevad Euroopa Liidu esimesest makseteenuste direktiivist (PSD) aastast 2007¹, mis hiljem võeti üle PSD2² direktiiviga. Nende sätete eesmärk on kliendi vahendite kaitse, määrates selleks kindlad kriteeriumid ning isoleerida see makseteenuse kasutajate huvides makseasutuse teiste võlausaldajate nõuete eest, eelkõige pankroti- või muu maksejõuetusmenetluse puhul. Samas ei olnud keskpankade teenuseid toona selleks sobivateks lahendusteks ette nähtud, kuna keskpankade rolli makseteenuste turul ei peetud sellel ajal piisavalt oluliseks ning turul ei olnud, erinevalt tänasest olukorrast teenuseid, mida keskpangad pakuks otse makse- või e-raha asutustele, nende põhiteenuse osutamiseks.

Tänaseks on aga olukord märkimisväärselt muutunud. Euroopa Komisjon on korduvalt välja toonud³, et keskpankade roll maksesüsteemides on kasvanud ning mõnes liikmesriigis on keskpangad võimaldanud makseasutustel ja e-raha asutustel osaleda otse või kaudselt maksesüsteemides.⁴ Keskpanga teenuste kasutamisel maksesüsteemides osalemiseks võib samal ajal, sõltuvalt teenuse ülesehitusest, toimuda kliendivahendite hoidmine konkreetse keskpanga kontodel. See areng on kaasa

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007L0064>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>

³ Nt oma teatistes Euroopa Parlamendile, Nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele jaemaksete strateegia kohta, mis on leitav aadressil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0592>, ning makseteenuste direktiivi (PSD3) ettepanekus, mis on leitav aadressil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0366>

⁴ Nt. Leedu keskpanga pakutav CENTROLink (<https://www.lb.lt/en/centrolink>) maksesüsteem

toonud vajaduse selgelt määratleda, kas keskpankade teenuseid saab käsitada sobiva alternatiivina kliendi vahendite hoidmiseks, mis on olnud põhjuseks käesolevale selgitustaotlusele. Viimane on oluline nii riskijuhtimise kui vastavuse aspektist olukorras, kus Eestis registreeritud e-raha asutus soovib makseteenuse osutamiseks Leedu keskpanga teenuseid, mille raames võib kliendivahendite hoidmine toimuda keskpanga kontodel.

Eestis pole Eesti Pank selliseid teenuseid pärast ESTA maksesüsteemi sulgemist pakkunud. Seetõttu on Eestis registreeritud makseteenuse pakkujatel ainsaks võimaluseks makseteenuste pakkumiseks, sh väalkreeditkorralduste ⁵⁽⁰⁶⁾ toodud pakkumiseks kohustuslikud kiirmaksed on kasutada kas kommertspankade teenuseid või teise liikmesriigi keskpanga teenuseid. Kui Eestis registreeritud e-raha asutus kasutab teenuste osutamiseks teise liikmesriigi keskpanga teenuseid, tõstatub küsimus, kas see on kooskõlas MERAS § 79 nõuetega.

Arvestades tänapäeva turul valitsevat olukorda ja keskpankade rolli kasvu, oleme seisukohal, et keskpankade teenuste kasutamine võiks olla kooskõlas seaduse mõttega. Seda kinnitab ka asjaolu, et PSD3 direktiivi ettepanekus on selgesõnaliselt välja toodud keskpankade teenuste kasutamine kui üks alternatiivne viis kliendi vahendite hoidmiseks. Oleme samuti seisukohal, et keskpankade teenuste kasutamine on ka kliendivahendite kaitsemehhanismide realiseerumise eesmärkide saavutamiseks oluliselt tõhusam mehhanism mis mh kaasneb väiksema vastaspoole riskiga võrreldes kommertspankadega, mis on oluline aspekt kliendi vahendite kaitse seisukohast. Samuti ei kehti keskpankades hoitavatele vahenditele tagatisfondi kaitse piirangud.

Palume Teie hinnangut, kas Rahandusministeerium peab keskpankade teenuste kasutamist vastavaks MERAS § 79 sätestatud nõuetele, arvestades sätte ja selle aluseks olevate direktiivide ajaloolist konteksti, tänapäevaseid turutingimusi ning seaduse eesmärgipärast tõlgendamist.

Lugupidamisega

/ digiallkirjastatud /

Dmitry Kuravkin
Monemon AS
Vastavuskontrolli spetsialist
d.kuravkin@monemon.com
+37253541520

⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400886